

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 2. juuli 2020
(OR. en)

9338/20

Institutsioonidevaheline
dokument:
2020/0132(NLE)

SOC 438
EMPL 340
EDUC 267
ECOFIN 555
JEUN 56

ETTEPANEK

Saatja: Euroopa Komisjoni peasekretär,
allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor

Kättesaamise
kuupäev: 2. juuli 2020

Saaja: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär

Komisjoni dok nr: COM(2020) 277 final

Teema: Ettepanek: NÕUKOGU SOOVITUS töösilla kohta, millega tugevdatakse
noortegarantiid ja asendatakse nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitus
noortegarantii loomise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2020) 277 final.

Lisatud: COM(2020) 277 final

Brüssel, 1.7.2020
COM(2020) 277 final

2020/0132 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS

töösilla kohta, millega tugevdatakse noortegarantiid

ja

asendatakse nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitus noortegarantii loomise kohta

{SWD(2020) 124 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Ettepanek võtta vastu nõukogu soovitus „**Töösilla kohta, millega tugevdatakse noortegarantiid**“ lähtub komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni poliitilisest lubadusest, mis anti 14. jaanuari 2020. aasta teatises „Tugev sotsiaalne Euroopa õiglaste üleminekute jaoks“¹. See toetab olulisel määral käimasolevat **Euroopa sotsiaalõiguste samba** rakendamist, tugevdades põhimõtet 4 „Tööhõive aktiivne toetamine“. Ettepanek on osa komisjoni kavandatud noorte tööhõive suurendamise meetmetest, mis esitati teatises „Noorte tööhõive toetamine: töösild järgmise põlvkonna jaoks“².

Nõukogu soovitus noortegarantii loomise kohta võeti vastu 2013. aastal, et reageerida eelmisele majanduskriisile ja sellest tulenenud ülisuurele noorte töötuse määrale 15–24 aasta vanuste seas (ELis keskmiselt oli noorte töötuse määr 24,4 % ja mõnes liikmesriigis üle 50 %). Lisaks töötutele noortele olid 6,5 miljonit noort (vanuses 15–24) mittetöötavad ja mitteõppivad (NEET-noored).

Seitse aastat pärast käivitamist on **noortegarantii kogu ELis realselt kasutusel, ehkki endiselt on ka väljakutseid**. Igal aastal saab üle 3,5 miljoni noore noortegarantii kaudu pakkumise minna tööle, jätkata haridusteed, osaleda õpipoisiõppes või praktikal. Noorte tööhõive algatus 2014–2020 (ELi toetus ligi 9 miljardit eurot³) koos täiendavate investeeringutega Euroopa Sotsiaalfondist on olnud **põhiline noortegarantii rakendamist toetav ELi rahastamisvahend**. Noorte töötuse määr ja NEET-noorte arv on märkimisväärselt vähenenud. COVID-19 kriisi eelseks ajaks oli noorte (15–24 aastaste) töötuse määr langenud 2013. aasta tippasemelt ehk 24,4 %-lt keskmiselt 14,9 %-le. Kahtlemata on makromajanduslike olude paranemisel olnud selles oma roll, kuid hiljutine uuring viitab, et noortegarantii on koostöös Euroopa rahastamisega loonud noortele võimalusi ning ajendanud struktuursete reforme liikmesriikide avalikes tööturuasutustes ja haridussüsteemides⁴.

COVID-19 pandeemia ja selle majanduslik mõju seavad nimetatud positiivse arengu ohtu. Komisjoni 2020. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt kahaneb ELi majandus 2020. aastal 7,4 %, mis on liidu ajaloo sügavaim majanduslangus, ning sel ajal tööturule sisenevatel noortel on raskem endale esimest töökohta leida⁵. Varasemad kriisid on tõepoolest näidanud, et mõju noortele on tõenäoliselt eriti ränk. Üldjuhul on nad esimesed, kes koondatakse. Nad töötavad sageli mitteametlikus majanduses või mittestandardsetel töökohtadel, kus sotsiaalne kaitse on nõrk või puudub sootuks. Noored on ülesindatud pandeemiast räsitud sektorites, kus kaugtöö ei pruugi olla võimalik (nt turism, majutus, hooajaline töö põllumajanduses ning hulgi- ja jaekaubandus, kus lisaks on ülesindatud ka

¹ Komisjoni teatis „Tugev sotsiaalne Euroopa õiglaste üleminekute jaoks“, COM(2020) 14 final.

² Komisjoni teatis „Noorte tööhõive toetamine: töösild järgmise põlvkonna jaoks“, COM(2020) 276 final.

³ Hõlmab noorte tööhõive algatuse jaoks mõeldud eraldist ja ESFi samaotstarbelist komponenti vastavalt ESFi määruse (EL) nr 1304/2013 artiklile 22.

⁴ Noorte tööhõivega seotud ESFi toetuse hindamiseks tehtud uuring – lõpparuanne, märts 2020.

⁵ Euroopa majandusprognoos, kevad 2020. Institutsiooni töödokument nr 125, mai 2020. Euroopa Komisjon.

naised). Pealegi võitleb osa neist endiselt eelmise majanduslanguse tagajärgedega, kuid nüüd on neil oht saada üleilmses majanduskriisis uus hoop.

Seetõttu on just praegu oluline tugevdada noortegarantii, et aidata leevendada COVID-19 kriisi mõju ning ennetada uut noorte töötuse kriisi. Ettepanek tugineb 2013. aasta noortegarantii **seitsme rakendusaasta jooksul saadud kogemustele ja õppetundidele** ja sellesse on lõimitud **tööturu sisulised muutused ning kaksikpööre digi- ja rohemajanduse suunas**.

Üks õppetunde on, et noortegarantii peab **jõudma laiema sihtrühmani** ning olema **kaasavam**. ELi koondtulemused näitavad, et kokkuvõttes ei jõua noortegarantii kavad praegu veel enamiku noorteni, kellest saavad NEET-noored, ning paljudel registreeritud kulub pakkumise saamiseni kauem, kui ette nähtud neli kuud. Liiga paljud näevad endiselt vaeva, et ots otsaga kokku tulla, või seisavad silmitsi tööalast konkurentsivõimet mõjutavate takistustega. Paljudel noortel, kes tihti on ebasoodsa sotsiaalmajandusliku taustaga, puudub juurdepääs kvaliteetsele haridusele või on takistusi koolist tööle siirdumisel. Tööhõive kasv ei ole jagunenud liikmesriikide ja piirkondade vahel võrdselt⁶ ning mõni noorte rühm kogu elanikkonna hulgas on ebasproportsionaalselt ebasoodsas olukorras (nt väheste oskustega noored, kes elavad maapiirkondades või äärealadel⁷, puudega noored, rändaja taustaga või rassilise ja etnilisesse vähemusse kuuluvad noored, näiteks romad)⁸.

Kuigi noorte töötuse keskmine määr kuni 2020. aasta alguseni langes, püsis mitteaktiivsete noorte **määr enamikus liikmesriikides stabiilsena või koguni kasvas**. Mitteaktiivsed noored erinevalt töötutest noortest selle poolest, et nad ei otsigi tööd, näiteks enda haiguse tõttu või puudega noori mõjutavate takistuste tõttu, laste või ülalpeetavate täiskasvanute eest hoolitsemise või muude isiklike või perekondlike kohustuste tõttu.

NEET-noorte hulgas on **sooline lõhe** viimastel aastatel mõnevõrra suurenenud. See lõhe oli 2013. aastal kogu ELis keskmiselt 3,2 protsendipunkti ja 2019. aastal 3,8 protsendipunkti⁹. Ka mitteaktiivsus on naissoost NEET-noorte hulgas kõrgem¹⁰. Seetõttu pööratakse suuremat tähelepanu **soolisele mõõtmele**. Spetsiifilised teadlikkuse suurendamise kampaaniad ja

⁶ Eraldi võetuna on mõni liikmesriik saavutanud paremaid tulemusi (nt kümnes riigis on üle poolte 15–24 aasta vanustest NEET-noortest registreeritud noortegarantii süsteemis). Erinevused on seotud erinevate makromajanduslike oludega, tööturuasutustega ja riiklike tööhõiveteenuste tõhususe ning haridus- ja sotsiaalkaitse süsteemide toimivusega. Osaliselt võivad need tuleneda ka asjaolust, et liikmesriikide noortegarantii kavad on keskendunud pigem lihtsamini kättesaadavatele ja aktiveeritavatele NEET-noortele ning liikmesriikide esitatud andmed ei pruugi hõlmata kõiki noori, keda toetatakse. Lisaks sellele on NEET-noored heterogeenne rühm ja osa sellesse rühma kuuluvaid noori on kiiretes muutustes (liikumas ühelt töökohalt teisele või pärast õpingute lõppu töökohta valimas).

⁷ Probleemne on eelkõige ELi äärepoolseimate piirkondade noorte olukord: neis piirkondades on noorte töötus ja NEET-noorte arv märksa suurem kui mujal Euroopa Liidus ning võimalusi vähem.

⁸ Üksikasjalikum teavet ja andmeid noorte (sealhulgas rändetustaga noorte) olukorra kohta eri liikmesriikide tööturgudel sisaldab komisjoni talituste töödokument SWD(2020)124.

⁹ NEET-noorte määr on väljaspool ELi sündinud noorte hulgas 10 protsendipunkti kõrgem kui kohaliku päritolu noorte hulgas, kusjuures väljaspool ELi sündinud noorte naiste seas on NEET-noori ligi kaks korda rohkem, kui kohaliku päritolu noorte naiste seas. Vt SWD (2017) 286 final/2, romade lõimumisnäitajate tulemustabel (2011–2016). Segregeeritud klassides (kus „kõik klassikaaslased on romad“) õppivate 6–15 aasta vanuste romade osakaal suurenes 10 %-lt 15 %-le.

¹⁰ See on tõenäoliselt seotud faktiga, et mitteaktiivsete NEET-noorte hulka kuuluvad ka hoolduskohustustega noored – kes hooldavad lapsi või täiskasvanuid või kel on muud isiklikud või perekondlikud kohustused – ning naised on selles alarühmas enamasti ülesindatud. Hoolduskohustused on noorte naiste mitteaktiivsuse põhjuseks üle viie korra sagedamini (55,2 %) kui meestel (10,6 %).

teavituskampaaniad võivad aidata juba varases eas soostereotüüpidega võidelda ning julgustada noori naisi valima rohkemate haridusteede ja erialade vahel. Noorte naiste toetamiseks saab nõustamise, juhendamise ja mentorluse kaudu tagada, et nad mõistaksid mitte ainult enda potentsiaali vaid ka enda õigusi. Selleks tuleb teha selgitustööd ja võidelda soostereotüüpidega haridus- ja karjäärivalikutes. Ettevalmistaval etapil kasutatakse selleks juba ka suunamist partnerite juurde, kes osutavad sotsiaalseid tugiteenuseid nagu lastehoid, tervishoid ja psühholoogiline abi.

Puudega noorte tööhõive määr on tavanooete omast oluliselt madalam ning tööhõivelõhe puudega ja tavanooete vahel üha kasvab¹¹. Kaasav haridus ja koolitus, ligipääsetavuse tagamine ja mõistlikud abinõud ning töökohal puudega seonduvate stereotüüpidega võitlemine võivad aidata suurendada puudega noorte osalemist tööturul.

Euroopa **demograafia** on muutumas. Rahvastiku vananemise tõttu on rahvaarv paljudes Euroopa maapiirkondades vähenemas. Ehkki kaksikpööre võib avada võimalusi, ei teki need automaatselt ja ainuüksi neist ei pruugi maanoorte ja nende linnades elavate eakaaslaste vahe ületamiseks piisata. Maapiirkondades ja/või äärealadel elavad noored – eriti need, kes on juba muudel põhjustel ebasoodsas olukorras – vajavad eesmärgipäraselt toetust ning ühtlasi on vaja neis piirkondades parandada taristut ja teenuste kättesaadavust. Kõnesolevad meetmed loovad neis piirkondades võimalusi ja aitavad vältida ajude väljavoolu ning rahvaarvu edasist vähenemist. Samas on ka ebasoodsate oludega linnaosades elavatel noortel endiselt spetsiifilisi tööturuga lõimumise takistusi¹².

Peale selle **on muutumas ka tööelu**. Tootmise ja teenuste automatiseerimine ja digitaliseerimine ning muud käimasolevad arengud kujundavad tööturget ümber üha enam. Töökohti vahetatakse sagedamini ning paljud noored on vaheldumisi tööl ja töötud või mitteaktiivsed või ebakindla mittestandardse tööhõive lõksus. Eelkõige on noored ülesindatud mittestandardsetel töökohtadel, näiteks töötajatena platvormidel ja juhutöödel, kus pakutav sotsiaalne kaitse ei pruugi olla piisav. Pealegi on noortel teistest suurem risk kaotada töö automatiseerimise tõttu, kuna enamasti on erioskusi mittenõudvatel töökohtadel rohkem ülesandeid, mida saab automatiseerida.

Uusi võimalusi pakub ka laialdane kaksikpööre **digi- ja rohemajanduse suunas**, kuna sellega seotud sektorites on töökohtade loomine tõenäolisem. Samas eeldab see noortelt sobivaid oskusi töökohtade arenevate nõudmistega kohanemiseks. Digioskuste, rohemajandusele üleminekuks vajalike oskuste ning ettevõtlus- ja karjäärijuhtimisoskuste ning muude pehmete oskuste tähtsus eeldatavasti suureneb. Tänaused investeeringud noorte eurooplaste inimkapitali aitavad muuta Euroopa sotsiaalsed turumajandused tulevikukindlaks: aktiivne, innovaatiline ja oskuslik tööjõud on Euroopa ülemaailmse konkurentsivõime üks eeltingimusi.

Seda silmas pidades on käesoleva ettepaneku eesmärk **korraldada ümber poliitikaraamistik**, et paremini toetada noorte konkurentsivõimet tööturul ja vältida järjekordset noorte töötuse kriisi. Et neid eesmärke saavutada, soovitatakse ettepanekus järgmist:

¹¹ ELi sissetulekute ja elamistingimuste statistikasüsteemi 2016. aasta andmetel põhineva ANEDi aruande kohaselt oli 20–29-aastaste puudega noorte tööhõive määr veidi alla 45 %.

¹² Näiteks teatud elurajoonide häbimärgistamine, piiratud juurdepääs avalikele teenustele või ettevõtete vähesus. Need takistused võimenduvad linnaosades, kus suur osa elanikest on rändaja taustaga, ning on tugevas seoses haridussüsteemi probleemidega.

- tagada, et **kõik alla 30-aastased noored** saavad hiljemalt nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või formaalharidussüsteemist lahkumist kvaliteetse töö-, haridustee jätkamise, õpipoisiõppe või praktikapakkumise. See noortegarantii **ambitsioonikas põhieesmärk** jääb samaks, kuid **vanusevahemikku laiendatakse** noortele vanuses 25–29¹³.
- Seejuures on arvesse võetud, et koolist tööellu siirdumiseks ja jätkusuutlikuks tööturuga lõimumiseks kulub kauem aega, kuna töö olemus ja nõutavad oskused on muutumas. Ettepanek on kooskõlas riikide tavadega: noortele suunatud meetmeid ja programme pakutakse üldjuhul kuni 29-aastastele noortele ning enamikus liikmesriikides on noored vanuses 25–29 juba sihtrühma hulka arvatud¹⁴. Samuti on arvesse võetud, et COVID-19 pandeemiast põhjustatud majanduslanguse tõttu võib märkimisväärne osa 25–29-aastastest jääda töötuks ja vajada toetust.
- arvestada **erinevust ajutiste NEET-noorte** (kellest paljud on kõrgema haridusega, vahel ka töökogemusega, võivad olla koondatud COVID-19 pandeemia tõttu või on lõpetanud õppe ja on kriisi ajal esmakordselt tööturule sisenemas) ja **pikemaajaliste NEET-noorte vahel** (kellest paljud on haavatavatest rühmadest, madala haridustasemega ja vajavad rohkem abi). See võimaldab mõlemat rühma käsitleda individuaalsemalt ja sihipärasemalt, kuna viimati nimetatut vajab tõenäoliselt rohkem toetust.
- **jõuda suurema arvu erineva taustaga noorteni, eriti naisteni, ning neid aktiveerida** ja tagada, et keegi neist ei oleks kõrvale jäetud. Selleks kasutatakse täiustatud ja eesmärgipärasemaid teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ja teavituskampaaniaid, pöörates muu hulgas tähelepanu maapiirkondade või kaugemate piirkondade probleemidele ja kõige haavatavamatele sotsiaalsetele rühmadele.
- püüda aidata noortel omandada töökogemusi ning arendada **muutuvas tööelus vajalikke õigeid oskusi**, eriti rohe- ja digipöörde konteksti ning tööturu nõudmisi silmas pidades. Seetõttu on oluline abistada ja nõustada noori kutsealaste väljavaadete ning tööturu nõudmiste alal.

Eelkõige teeb komisjon ettepaneku, et kuna üle 90 % töökohtadest eeldavad juba praegu digioskusi, tuleks hinnata kõikide end noortegarantii saamiseks arvele võtnud NEET-noorte digioskusi, kasutades selleks Euroopa kodanike digipädevuse raamistikku ja saadaolevaid (enese)hindamisvahendeid ning tagada, et leitud puudustest lähtuvalt pakutakse **kõikidele noortele nende digipädevuse parandamiseks sihtotstarbelist ettevalmistavat koolitust**.

Üldisemalt tehakse ettepanek kasutada **noorte konkreetsetele oskusvajadustele vastavaid lühiajalisi ja praktilisi ettevalmistavaid koolitusi**, mis on pakkumise

¹³ Võttes aluseks 2019. aasta keskmised ja arvestades, et enamik liikmesriike on vanusevahemiku 15–29 juba heaks kiitnud, suureneb sihtrühma kuuluvate NEET-noorte koguarv umbes 8,2 miljonilt 9,4 miljonini ehk ainult umbes 14 %.

¹⁴ Enamik liikmesriike käivitasid oma riiklikud noortegarantii kavad 2014. aasta jaanuaris. Liikmesriigid kasutasid noorte tööhõive algatuses pakutud võimalust laiendada kava algusest peale või järkjärgult ka noortele vanuses 25–29 aastat. Praegu piirdub noortegarantii 15–24-aastastega vaid Belgias, Taanis, Iirimaa, Prantsusmaal, Luksemburgis, Ungaris, Madalmaades, Austrias, Rumeenias ja Rootsis. Ülejäänud 17 liikmesriigis on see avatud ka vanuserühmale 15–29.

vastuvõtmisele eelneval ettevalmistusetapil üks peamisi aktiveerimisvahendeid. Praktiline koolitus võib olla täismahus kutseõppesse siirdumise aluseks, tööelu sissejuhatuseks või täienduseks enne pakkumise algust omandatud haridusele või töökogemusele. Kuna see ettevalmistav koolitus on lühiajaline ja informaalne ning ei peaks pikendama neljakuulist ettevalmistusetappi, siis on see tegelikult pakkumisest eraldiseisev.

- jätkata **noorte lühemaajalise konkurentsivõime toetamist tööturul**, kasutades selleks mitmeid meetmeid: ajutised lühiajalise töökorraldusviisid, sihipärased palgatoetused ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise soodustamine. Toetada tuleks ka **õpipoisiõpet**, mis valmistab noori ette ametiteks, mille järgi on suur nõudlus, kindlustades seega stabiilse tööturuga lõimumise. Majanduslanguse ajal tuleks nende rolli suurendada, et rohkem noori saaksid kasutada seda liiki pakkumisi. Kuna haridussüsteemist varakult lahkunud noortel ja väheste oskustega noortel on eriti suur risk sattuda pikemaajaliste NEET-noorte hulka, tuleks noori lisaks **julgustada haridus- ja koolitusteed lõpuni käima** ning enneaegselt lahkunud tuleks haridus- või koolitussüsteemi tagasi tuua. Selleks saaks ära kasutada vähemformaalsed ja paindlikumaid õppe- ja koolitusvorme.
- tagada pakkumiste **kvaliteet**, seostades need Euroopa sotsiaalõiguste sambaga ning kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistikuga ja praktika kvaliteediraamistikuga, mis on mõlemad välja töötatud pärast 2013. aastat, tagades seeläbi näiteks juurdepääsu sotsiaalkaitsele, katseaegade mõistliku pikkuse, selged kirjalikud lepingud ning töö- ja puhkeaegade määramise. Pikemas perspektiivis peaks see aitama pakkumisi stabiilsemaks muuta¹⁵.
- tõhustada noorte töötuse ja mitteaktiivsuse **ennetamist**, kasutades selleks paremaid seire- ja varajase hoiatamise süsteeme ning tehes ennetavalt aktiivset koostööd teiste seas haridussektori ja noorteorganisatsioonidega.
- täiustada **seiret ja andmete kogumist**, keskendudes tugevamalt töölesuunamise järgsele toetusele ning ärgitades täiustama noortega seotud tagasisidet pärast pakkumise vastuvõtmist, et tagada nende jätkusuutlik tööturuga lõimimine.

Käesolev ettepaneku sisu jaguneb **nelja etapi vahel** (kaardistamine, teavitustegevus, ettevalmistus ja pakkumine):

- **Kaardistamise** etapil kantakse NEET-noorte sihtrühma kohta kogutud üldised teadmised üle teenuseosutaja konkreetseesse geograafilisse konteksti. Eesmärk on üles leida NEET-noored ja kindlasti ka need, kel on oht NEET-noorte hulka sattuda. Partnerluste ja varajase hoiatamise süsteemide kaudu saab noori toetada enne töötuks või mitteaktiivseks jäämist, eriti juhul, kui nad on veel formaalses haridus- ja koolitussüsteemis.

¹⁵ Ehkki andmed tulemuste kohta ei ole veel täielikud (viieendiku ehk 20 % puhul on lahkumise põhjus teadmata), on tulemused lootustandvad: kuus kuud pärast noortegarantii süsteemist lahkumist jätkavad töötamist, õppimist või koolitust keskmiselt veidi üle poolte noortest ning need tulemused püsivad ka pikema aja jooksul (12 ja 18 kuud pärast noortegarantii meetme lõppu).

- **Teavitustegevuse** etapil luuakse kontakt – ja usalduslik suhe – konkreetsete NEET-noortega. Teavitustegevuse etapp hõlmab terviklikku kommunikatsioonistrateegiat, et suurendada NEET-noorte teadlikkust pakutavast toetusest ning pöörata piisavat tähelepanu soostereotüüpidele ja spetsiifilistele lisatakistustele haavatavate rühmadeni jõudmisel.
- **Ettevalmistusetapp** kestab vastutava teenuseosutaja juures registreerimise hetkest kuni pakkumise tegeliku vastuvõtmiseni. Sel etapil algab vajaduste ja võimaluste sobitamine ning selleks koostatakse individuaalsed holistilised kavad, mis sõltuvalt noore olukorrast hõlmavad mitmesuguseid eri teenuseid. Tegevuskavade kõige olulisemad osad on nõustamine, juhendamine ja mentorlus (sealhulgas muude valdkondade partnerite juurde suunamine), vajadusel edasine oskuste täiendamine ning piisav tähelepanu soostereotüüpidele ja haavatavate noortega seotud spetsiifilistele stereotüüpidele.
- Neljas ja viimane etapp on see, kui saadakse tegelik **pakkumine** minna tööle, jätkata haridusteed, osaleda õpipoisiõppes või koolitusel. See tähistab süsteemist lahkumist.
- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on tööhõive ja oskuste valdkonnas kehtivate põhimõtetega kooskõlas ja tugineb neile.

Euroopa taastekava¹⁶ „Next Generation EU“ osana antakse noorte tööhõive meetmeteks täiendavat rahalist toetust **taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi** (kavandatud maht 560 miljardit eurot) ning **REACT-EU algatuse raames** (kavandatud maht 55 miljardit eurot). Neid jõupingutusi täiendab eelarveperioodil 2021–2027 Euroopa Sotsiaalfond+, mille kavandatud eelarve on 86 miljardit eurot. ESF+ kaudu toetatakse kõiki selles ettepanekus sisalduvaid tööhõive-, haridus- ja koolitusmeetmeid. Toetust antakse ka Euroopa Regionaalarengu Fondist tulevikku suunatud haridus- ja koolitusinvesteeringutena, mis aitavad liikuda digi- ja rohepöörde suunas. Liikmesriikidel on võimalik toetust saada ka tehnilise toetuse vahendi kaudu, et valmistada ette ja viia ellu eelkõige hariduse ja koolituse ning tööturupoliitika alaseid struktuurireforme.

2019. aasta **suunistes liikmesriikide tööhõivepoliitika kohta**¹⁷ kutsutakse liikmesriike üles jätkama noorte töötuse ja NEET-noorte probleemiga tegelemist, mille alla kuulub ka noortegarantii täielik rakendamine.

Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus **võtmepädevuste kohta elukestvas õppes**¹⁸ kutsutakse liikmesriike üles toetama algtaseme digioskuste arendamist ning parandama digipädevust kõikide elanikkonna rühmade hulgas. **Komisjoni teatises digiõppe tegevuskava kohta**¹⁹ nähakse kolmeaastaseks perioodiks (2018–2020) ette 11 meetet, et aidata liikmesriikidel digitehnoloogiat õpetamise ja õppimise eesmärgil paremini kasutada, arendada digipädevusi ja -oskusi ning kasutada hariduse parandamiseks andmeanalüüsi ja prognoosimist. Lisaks sellele soovitatakse nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitusel

¹⁶ Teatis „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“, COM (2020) 456 final ning teatis „ELi eelarve, mis toetab Euroopa majanduse taastekava“, COM(2020) 442 final.

¹⁷ Vastu võetud nõukogu 8. juuli 2019. aasta otsusega 2019/1181, vt eelkõige suunis 6.

¹⁸ ELT C 189, 4.6.2018, lk 1–13.

¹⁹ Komisjoni teatis digiõppe tegevuskava kohta, COM/2018/022 final.

„**Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele**“²⁰ pakkuda madala oskus-, teadmis- ja pädevustasemega inimestele võimalust omandada miinimumtasemel oskused. Käesolev ettepanek täiendab seda lähenemisviisi, pakkudes eesmärgipärased ja kohandatud oskuste täiendamise viise noortele.

Nõukogu 15. veebruari 2016. aasta soovitus, **mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule**²¹, soovitatakse liikmesriikidel pöörata erilist tähelepanu pikaajalistele töötutele. Käesolev ettepanek täiendab seda lähenemisviisi, ennetades pikaajalist töötust noorte hulgas.

Komisjoni 2016. aasta teatises kolmandate riikide kodanike integreerimise tegevuskava kohta²² tuletati meelde, et eriti oluline on haavatavate NEET-noorte, sealhulgas kolmandate riikide kodanike varajane aktiveerimine ja sekkumine, et tagada nende kiire lõimimine haridussüsteemi, õpipoisiõppesse, praktikale või tööturule.

Nõukogu 10. märtsi 2014. aasta soovitus **praktika kvaliteediraamistiku kohta**²³ antakse suunised kvaliteetsete praktikakohtade pakkumiseks. Nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitus **kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta**²⁴ on määratletud 14 põhikriteeriumi, mida liikmesriigid ja sidusrühmad peaksid kasutama kvaliteetse ja tulemusliku õpipoisiõppe väljaarendamiseks. Käesolev ettepanek viib praktika- ja õpipoisiõppe pakkumised vastavusse nimetatud nõukogu soovitustes esitatud kvaliteedikriteeriumidega.

Nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitus **mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimise kohta**²⁵ kutsuti liikmesriike üles määrama kindlaks mitteformaalse ja informaalsete õppe valideerimise meetmed. Käesolev ettepanek täiendab nimetatud lähenemisviisi, edendades mitteformaalse ja informaalsete õppimise valideerimist.

Nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus **varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta**²⁶ nähakse ette sidus, terviklik ja tõenduspõhine raamistik haridussüsteemist varakult lahkumisega seotud poliitika jaoks. Ettepanekus kirjeldatud kaardistamise etapp, mis hõlmab tõhusaid partnerlusi ja varajase hoiatamise süsteemi, järgib olulisel määral nimetatud raamistikku.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Komisjoni teatises „**Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks**“²⁷ rõhutatakse, et ELi majanduse taastamise kava peab andma kätte suuna järgmise põlvkonna jaoks kestlikuma, vastupidavama ja õiglasema Euroopa ehitamiseks, ning soovitatakse kiirendada käsikäes rohe- ja digipöoret. Selles tehakse ettepanek luua uus **taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend**, mis pakuks liikmesriikidele toetust majanduse kestliku taastamise jaoks oluliste investeeringute ja reformide elluviimisel. Uus algatus **REACT-EU**

²⁰ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1–6.

²¹ ELT C 67, 20.2.2016, lk 1–5.

²² Komisjoni teatis „Kolmandate riikide kodanike integreerimise tegevuskava“, COM(2016) 377 final.

²³ ELT C 88, 27.3.2014, lk 1–4.

²⁴ ELT C 153, 2.5.2018, lk 1–6.

²⁵ ELT C 398, 22.12.2012, lk 1–5.

²⁶ ELT C 191, 1.7.2011, lk 1–6.

²⁷ Teatis „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“, COM (2020) 456 final.

pakub liikmesriikidele täiendavat ühtekuuluvustoetust. Sellega toetatakse töötajaid ja haavatavaid rühmi, haridus- ja koolitusmeetmeid, VKEsid, tervishoiusüsteeme ning rohe- ja digipööret, kusjuures toetust võivad saada kõik valdkonnad. Käesolev ettepanek aitab neid investeeringuid suunata, suurendades noorte konkurentsivõimet tööturul.

Euroopa roheline kokkulepe²⁸ on ELi uue majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on muuta EL õiglaseks ja jõukaks, nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks, kus 2050. aastaks ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet ja kus majanduskasv on ressursikasutusest lahutatud. See seab tegevuse keskmesse jätkusuutlikkuse ning kodanike heaolu. **Ringmajanduse tegevuskavas**²⁹ puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel nähakse ette meetmed, millega saavutada majanduskasvu lahutamine loodusvarade kasutamisest, pöörates suurt tähelepanu ka vajadusele omandada õiged oskused, sealhulgas kutsehariduse ja-õppe kaudu. Üleminek puhtale majandusele ja ringmajandusele annab võimaluse laiendada jätkusuutlikku ja töömahukat majandustegevust, mis toetab majanduse taastamist. Kuna majanduse keskkonnasäästlikumaks muutumine mõjutab nõutavaid oskusi mitmel moel, on eriti oluline kehtestada tegevuspõhimõtted, mis toetaksid noori uute võimaluste ärakasutamisel. Käesolev ettepanek täiendab nimetatud lähenemisviisi, edendades keskkonnasäästlikus majanduses vajalikke oskusi.

Käimasoleva digipöörde võimalusi ja väljakutseid ning Euroopa poliitilist reaktsiooni on kirjeldatud strateegias „**Euroopa digituleviku kujundamine**“³⁰, milles rõhutatakse vajadust investeerida kõikide eurooplaste haridusse, koolitusse ja digioskuste omandamisse. Komisjon võttis vastu **Euroopa uue tööstusstrateegia**³¹, et toetada tööstuse rolli Euroopa konkurentsivõime edendajana kasvava ülemaailmse konkurentsi tingimustes ning tagada, et tööstus oleks kaksikülemineku ehk rohe- ja digipöörde eestvedajaks. Selles keskendutakse paljuski kaksikpöördeks vajalike investeeringute, innovatsiooni ja oskuste ergutamisele. Kaksikpööre pakub töövõimalusi, mis on kasuks ka käesoleva ettepaneku rakendamisele.

VKEde strateegias kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks³² juhitakse tähelepanu, et üha rohkematel VKEdel on raskusi vajalike oskustega töötajate leidmisel. Oskuste nappus on eriti terav digitaliseerimise ja uute tehnoloogiate alal. Strateegias rõhutatakse, et EL saab omalt poolt hõlbustada juurdepääsu koolitusele ja aidata sobitada VKEde nõudlust oskuslike ja andekate töötajate järele tööturul pakutavaga. Selleks et VKEd oleksid võimelised ühtsel turul toime tulema, on väga tähtis pakkuda neile haridust ja koolitust ettevõtlusalaste teadmiste ja oskuste täiendamiseks. Käesolev ettepanek täiendab seda lähenemisviisi. Noortele saab pakkuda ettevalmistavat koolitust, et laiendada ettevõtlusoskusi, kasutades selleks ettevõtlikkuspädevuse raamistikku (EntreComp) jaoks välja töötatud vahendeid ja mooduleid.

Ühise põllumajanduspoliitika raames toetatakse põllumajandussektoris tegutseda soovivaid noori ning noori, kes alustavad tegevust maapiirkondades. Noortele pakutakse koolitust, nõustamisteenuseid ning asutamis- ja investeerimistoetusi. Käesoleva ettepaneku oskuste ja eriti ettevõtlusoskuste osa täiendab seda lähenemisviisi.

²⁸ Komisjoni teatis „Euroopa roheline kokkulepe“, COM/2019/640 final.

²⁹ Komisjoni teatis „ELi ringmajanduse loomise tegevuskava“, COM/2015/0614 final.

³⁰ Komisjoni teatis „Euroopa digituleviku kujundamine“, COM/2020/67 final.

³¹ Komisjoni teatis „Euroopa uus tööstusstrateegia“, COM/2020/102 final.

³² Komisjoni teatis „VKEde strateegia kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks“, COM/2020/103 final.

Lisaks on **soolise võrdõiguslikkuse strateegias**³³ seatud eesmärgiks ületada soolised lõhed tööturul ning parandada naiste tõhusat juurdepääsu õiglaselt tasustatud, kvaliteetsetele ja jätkusuutlikele töökohtadele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanek tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklile 292, mille kohaselt nõukogu võtab soovitusel vastu komisjoni ettepaneku alusel, koostöös artikliga 149, milles nähakse ette stimuleerivad meetmed, mis on kavandatud toetama liikmesriikide meetmeid tööhõive valdkonnas.

ELi pädevus tööhõivepoliitika puhul on määratletud ELi toimimise lepingu IX jaotises, eriti selle artiklis 145 (kooskõlastatud tööhõivestrateegia väljaarendamise kohta) ja artiklis 147 (kõrge tööhõivetaseme saavutamise kohta, toetades ja täiendades liikmesriikide meetmeid). Riikide tööturgude vähenenud tõhusus, mis väljendub noorte töötuses ja mitteaktiivsuses, võib kahjustada majandust ning õõnestada kogu ELi sotsiaalset ja majanduslikku ühtekuuluvust, sealhulgas olukorras, kus vähenenud tõhusus on seotud eelkõige NEET-noorte haavatavate alarühmadega.

Seega aitab käesolev ettepanek saavutada Euroopa Liidu lepingu eesmärgid, toetades eelkõige täielikku tööhõivet, mittediskrimineerimist, naiste ja meeste võrdõiguslikkust, sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset ühtekuuluvust (Euroopa Liidu lepingu artikkel 3).

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Tööhõivestrateegia väljaarendamise puhul kuulub ELi pädevusse koordineerimine, koostöö edendamine ja liikmesriikide võetavate meetmete toetamine. Käesolev ettepanek austab liikmesriikide pädevust ja annab nimetatud ambitsioonile konkreetse sisu, tuginedes eelkõige noortegarantii rakendamisel saadud seitsmeaastasele kogemusele. Ettepaneku eesmärk on täiustada olemasoleva noortegarantii rakendamist liikmesriikides, kasutades ära edukaid tavasid ja saadud õppetunde. ELi edasine noorte töötuse ja mitteaktiivsuse vastane sekkumine, mille aluseks on tulevikukindlam ja kaasavam poliitikaraamistik, peaks andma liikmesriikidele paremaid poliitikasuunised ning võib aidata edendada ELi tööjõu aktiivsust ja oskuste täiendamist ning ühtlasi vältida ülisuurt majanduslikku ja ühiskondlikku kulu, mille põhjuseks on mittetöötavad ja mitteõppivad noored.

Lisaks aitab ettepanek liikmesriikidel paremini ära kasutada Euroopa Sotsiaalfond+ vahendeid, et tegeleda noorte töötuse ja mitteaktiivsusega.

Vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele esitatakse ettepanekus soovitusel liikmesriikide noortegarantii kavade paremaks rakendamiseks, austades seejuures täielikult liikmesriikide pädevust tööhõive valdkonnas ning ülesannete riigisisel jaotamisel. Ettepanekus tunnustatakse, et soovitude rakendusviisi võivad mõjutada eri liikmesriikide (või piirkondade või kohaliku tasandi) erinevad olud.

³³ Komisjoni teatis „Võrdõiguslikkuse liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“, COM/2020/152 final.

- **Proportsionaalsus**

Kavandatavad meetmed on seatud eesmärkidega proportsionaalsed. Ettepanek toetab liikmesriikides käivitatud noortegarantii kavasad ning täiendab liikmesriikide meetmeid noorte töötuse ja mitteaktiivsuse vallas. Kavandatavate meetmetega austatakse liikmesriikide tavasid ja nende süsteemide mitmekesisust. Soovitusel võetakse arvesse vajadust kasutada diferentseeritud lähenemisviisi, mis kajastab liikmesriikide erinevaid finants- ja sotsiaalolusid, tööturu tingimusi ning noorte töötuse ja mitteaktiivsuse tekkepõhjuste mitmekesisust. Soovitusel tunnustatakse, et erinevad siseriiklikud, piirkondlikud või kohalikud olud võivad kaasa tuua soovitusel erineva rakendamise.

Vahendi valik

Kavandatud õigusakt on nõukogu soovitus, mis järgib subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. See põhineb kehtival Euroopa Liidu õigusel ja on kooskõlas Euroopa Liidu meetmete jaoks sobivate vahenditega tööhõive valdkonnas. Õigusaktina tähistab see liikmesriikide kohustust võtta käesolevas soovitusel kirjeldatud meetmeid ja on tugevaks poliitiliseks aluseks Euroopa Liidu tasandi koostööle selles valdkonnas, austades samal ajal täielikult liikmesriikide pädevust tööhõivepoliitika alal. Pärast soovitusel vastuvõtmise asendab see nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitusel noortegarantii loomise kohta.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Nagu eespool selgitatud, tugineb ettepanek nõukogu 2013. aasta soovitusel noortegarantii loomise kohta³⁴. Alates 2014. aastast on soovitusel rakendamist jälgitud **Euroopa poolaasta** raames. Iga kahe aasta järel vaadatakse tööhõivekomitees läbi rakendamine kõikides liikmesriikides. Lisaks tehakse igal aastal riiklike kavade kvantitatiivset seiret, kasutades selleks ühiselt kokku lepitud näitajate raamistikku³⁵. Kõikide liikmesriikide noortegarantii koordinaatorid kohtuvad regulaarselt, et arutada rakendamise edusamme, käimasolevaid poliitilisi reforme ja asjaomaseid projekte ning osaleda vastastikusel õppes.

Lisaks sellele toimusid 2020. aasta alguses spetsiaalsed konsultatsioonid sidusrühmadega, kes on noortegarantii väljatöötamise ja rakendamisega tihedalt seotud või saavad sellest kasu. Ehkki kõik konsultatsioonid toimusid enne COVIDi pandeemiat ja sellele järgnenud majanduslangust, keskendus saadud tagasiside struktuursetele aspektidele ning on seega endiselt kohaldatav³⁶.

³⁴ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1–6.

³⁵ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=17424&langId=et>

³⁶ Liikmesriikide ja peamiste sidusrühmadega peetud suunatud konsultatsioonide üksikasjalikke tulemusi on kirjeldatud kokkuvõttes aruandes, mis moodustab osa selle ettepanekuga avaldatud talituste töödokumendist.

Ettepanekus on olulisel määral arvesse võetud suunatud konsultatsioonide käigus kogutud arvamusi. Kõik konsulteeritud sidusrühmad – välja arvatud tööandjad, kes pooldasid olemasoleva nõukogu soovitusel rakendamise hoolikamat järelkontrolli – toetasid noortegarantii tugevdamist ja uut sellekohast nõukogu soovitusel ettepanekut.

Kõik sidusrühmad kutsusid üles parandama pakkumiste „kvaliteeti“ ja soovitasid selleks erinevaid lähenemisviise, millega on ettepanekus arvestatud, viies pakkumised kooskõlla kehtivate standardite ja põhimõtetega. Samuti on arvesse võetud konsensust, et tarvis on tugevdada sidusrühmade partnerlusel põhinevat ühtset lähenemisviisi.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Lisaks konsultatsioonide tulemustele põhineb ettepanek mitmel aruannetel ja uuringutel ning ekspertarvamustel, mis on kogutud noortegarantii koordinaatorite vastastikuse õppimise ja koosolekute käigus.

Igal aastal tehakse riikide noortegarantii kavade kvantitatiivset seiret, mis põhineb ühiselt kokku lepitud näitajate raamistikul. ELi tööjõu-uuringu andmetel põhinevate makromajanduslike näitajate abil jälgitakse noorte üldist olukorda tööturul ja seega kaudselt ka noortegarantii ning noorte NEET-noorteks muutumist ennetavate muude meetmete mõju. Rakendamise ja järelkontrolli (pikaajalise mõju) näitajad saadakse administratiivandmetest, mille liikmesriigid igal aastal esitavad. Need põhinevad andmetel noortegarantii kavade raames registreeritud noorte arvu kohta (kui kaua nad registris püsivad, kuhu nad pärast registrist kustutamist edasi liiguvad ja kuhu nad on jõudnud pärast lahkumisest teatud aja möödumist). Rakendusnäitajatega mõõdetakse noortegarantii pakkumise otsest mõju, samas kui järelkontrolli näitajate järgi hinnatakse pärast noortegarantii pakkumist tööturule lõimumise jätkusuutlikkust.

Lisaks kohtuvad kõikide liikmesriikide noortegarantii koordinaatorid regulaarselt, et arutada rakendamise edusamme ja väljakutseid, käimasolevaid poliitilisi reforme ja asjaomaseid projekte. Nad osalevad ka vastastikusel õppes. Riikide tasandil rakendamise kogemuste ja hindamise põhjal koostati mitu aruannet ning need avaldati 2018. aastal. Avalike tööturuasutuste Euroopa võrgustik esitab iga kahe aasta järel regulaarselt hindamisaruanded avalike tööturuasutuste võimekuse kohta noortegarantii rakendamise kohta. ELi rahastamise aspekti jälgitakse hoolikalt ESFi seirekomisjonides ja iga-aastastes rakendamise aruannetes ning seda hinnatakse regulaarselt.

- **Mõju hindamine**

Kavandatav õigusakt – nõukogu soovitus – annab suunised noortegarantii kavade rakendamiseks, kuid jätab liikmesriikidele paindlikud võimalused meetmete kujundamiseks ja elluviimiseks. Seetõttu ei ole mõju hindamine vajalik.

Põhjalik talituste töödokument³⁷ sisaldab ülevaadet eelmise majanduslanguse järelmõjudega seoses saadud tähtsaimatest õppetundidest ning igakülgset kokkuvõtet noortegarantii rakendamise õppetundidest aastatel 2013–20. Need õppetunnid on saadud mitmetest ELi tasandi seire- ja hindamismeetmetest, aga ka tagasisidest, mis saadi 2020. aasta alguses toimunud suunatud konsultatsioonide käigus, mida komisjon pidas teiste hulgas

³⁷ Komisjoni talituste töödokument, mis avaldatakse koos käesoleva ettepanekuga.

kodanikuühiskonna, sotsiaalpartnerite, siseriiklike sidusrühmade ja noorte endiga. Kõiki neid õppetunde on arvestatud mitmetes ettepanekus sisalduvates meetmetes.

Komisjon on hinnanud Euroopa Sotsiaalfondist ja noorte tööhõive algatuse raames rahastatud noorte tööhõive meetmeid. Neid hindamistulemusi ja 2018. aastal hindamiseks tehtud ettevalmistusi on ettepaneku koostamisel arvesse võetud.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata.

4. MÕJU EELARVELE

Soovitusega ei nähta ette täiendavate ELi eelarvevahendite ega inimressursside eraldamist.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ettepaneku kohaselt jätkab komisjon koostöös liikmesriikidega noortegarantii rakendamise jälgimist Euroopa poolaasta raames. Iga kahe aasta järel tuleks tööhõivekomitees läbi vaadata kõigi liikmesriikide tegevus. Igal aastal tuleks teha riikide noortegarantii kavade kvantitatiivset seiret, mis põhineb ühiselt kokku lepitud näitajate raamistikul. Samuti peaksid kõikide liikmesriikide noortegarantii koordinaatorid jätkama regulaarseid kohtumisi, et arutada rakendamise edusamme, käimasolevaid poliitilisi reforme ja asjaomaseid projekte ning osaleda vastastikusel õppes.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Punktiga 1 ajakohastatakse peamist eesmärki, laiendades vanusevahemikku 25–29-aastastele noortele. Sellega muudetakse ettepanek kaasavamaks ja võetakse arvesse, et COVID-19 pandeemiast põhjustatud majanduslanguse tõttu suureneb töötute ja toetuse vajajate arv 25–29-aastaste hulgas.

Punktides 2–4 soovitatakse liikmesriikidel tugevdada kaardistamissüsteeme ja luua ennetusvõimalusi seire ja varajase hoiatamise süsteemide abil.

Punktid 5–7 sisaldavad liikmesriikidele mõeldud soovitusi teadlikkuse suurendamiseks ja kommunikatsiooni suunamiseks ning tõhusamaks haavatavate rühmadeni jõudmiseks. Selleks saaks kasutusele võtta kohased noortesõbralikud infokanalid ja kasutada kommunikatsioonis äratuntavat visuaalset stiili.

Punktid 8–11 sisaldavad soovitusi liikmesriikidele seoses profileerimise, nõustamise, juhendamise ja mentorlusega. Liikmesriikidel soovitatakse täiustada profileerimis- ja seirevahendeid, et võtta arvesse noorte eelistusi ja motivatsiooni, takistusi ja ebasoodsaid asjaolusid ning töötuse või mitteaktiivsuse põhjuseid.

Punktid 12 ja 13 sisaldavad liikmesriikidele mõeldud soovitusi digioskuste täiendamise ettevalmistava koolituse ning õpitulemuste valideerimise kohta. Liikmesriikidele antakse tungiv soovitus hinnata kõikide end noortegarantii saamiseks arvele võtnud NEET-noorte digioskusi ning tagada, et kõikidele noortele pakutakse nende digipädevuse parandamiseks sihtotstarbelist ettevalmistavat koolitust.

Punktis 14 kutsutakse liikmesriike üles tagama, et ettevalmistusetapp soodustaks oskuste täiendamist ja ümberõpet suunaga muutuval tööturul vajalikele oskustele ja rohepöördeks vajalikele oskustele ning ettevõtlusoskustele ja karjäärijuhtimisoskustele.

Punktides 15–19 soovitatakse liikmesriikidel kasutada suunatud ja läbimõeldud tööhõivestimeleid ning ettevõtjana alustamise stiimuleid, kohandada pakutav kvaliteedi- ja võrdõiguslikkuse standarditele ning laiendada töölesuunamise järgset toetust.

Punktid 20–26 sisaldavad liikmesriikidele mõeldud soovitusi partnerluste, andmete kogumise ja seire ning rahaliste vahendite kasutamise kohta. Liikmesriigid saaksid tugevdada olemasolevaid partnerlusi ning neid kutsutakse üles vormistama noortegarantii pakkujate ja muude sotsiaalteenuste (nt lastehoiu, tervishoiu, sotsiaaleluruumide, ligipääsuteenuste) koostööprotokolle. Eelkõige on kõikidel tasanditel oluline tagada sotsiaalpartnerite aktiivne osalus. Liikmesriike kutsutakse üles arendama edasi ühe ukse süsteeme, ühist juhtumikorraldust, valdkonnaüleseid rühmi ja muid integreeritud teenusemudeleid. Samuti ärgitatakse liikmesriike koguma paremaid andmeid jätkusuutliku tööturule lõimimise kohta ning uurima andmete ulatuslikuma jagamise potentsiaali.

Punktides 27–31 tervitatakse komisjoni kavatsust suurendada toetust noortegarantii kavade kvantitatiivseks seireks ühiselt kokku lepitud näitajate raamistiku abil, uurida ELi tööjõu-uuringu eelseisvate täiustuste ja NEET-noorte sihtrühma detailse hindamise pakutavaid uusi võimalusi ning jälgida noortegarantii riiklike kavade rakendamist, kasutades selleks tööhõivekomitee mitmepoolset järelevalvet Euroopa poolaasta raames. Komisjoni kutsutakse üles esitama tööhõivekomiteele regulaarselt aruandeid noortegarantii kavade rakendamise ja tulemustega seotud arengute kohta ning toetama liikmesriikide teadlikkuse suurendamise meetmeid ja teavitustegevust, laiendades ühtlasi tulemuste ja heade tavade näidete levitamist liikmesriikides. Head tavad aitavad teistel liikmesriikidel üle võtta meetmeid, mida on praktikas edukalt rakendatud.

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS

töösilla kohta, millega tugevdatakse noortegarantiid

ja

asendatakse nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitus noortegarantii loomise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292 koostoimes artikliga 149,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 2017. aasta novembris kuulutasid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon välja Euroopa sotsiaalõiguste samba, milles on esitatud 20 põhimõtet ja õigust, et toetada hästitoimivaid ja õiglaseid tööturget ning sotsiaalhoolekande süsteeme. Sellega on ette nähtud õigus õiglasele ja võrdsele kohtlemisele seoses töötingimustega ning juurdepääsuga sotsiaalkaitsele ja koolitusele. Lisaks märgitakse selles, et katseajad peavad olema mõistliku pikkusega, ning keelatakse ebatüüpiliste töölepingute kuritarvitamine. Põhimõtte 4 „Tööhõive aktiivne toetamine“ kohaselt on noortel nelja kuu jooksul pärast koolilõppu või töötuks jäämist õigus jätkata õpinguid, hakata õpipoisiks, saada praktikale või leida hea töökoht.
- (2) Nõukogu 8. juuli 2019. aasta otsusega 2019/1181³⁸ vastu võetud liikmesriikide tööhõivepoliitika suunistes ja eriti suunistes 6 kutsutakse liikmesriike üles jätkuvalt tegelema noorte töötusega ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte probleemiga, hoides ära haridussüsteemist varakult lahkumist ja parandades struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, mille alla kuulub ka noortegarantii täielik rakendamine.
- (3) Nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovituses mitteformaalse ja informaalse õppimise valideerimise kohta³⁹ on sätestatud mitteformaalse ja informaalse õppimise valideerimise elemendid ja põhimõtted, mis võimaldavad isikutel valideerida mitteformaalse ja informaalse õppimise käigus omandatud oskused, teadmised ja pädevused ning omandada täielik või vajadusel osaline kvalifikatsioon.

³⁸ ELT L 185, 11.7.2019, lk 44–45.

³⁹ ELT C 398, 22.12.2012, lk 1–5.

- (4) Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitus „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“⁴⁰ soovitatakse madala oskus-, teadmises- ja pädevustasemega täiskasvanutele pakkuda võimalust omandada vastavalt nende individuaalsetele vajadustele miinimumtasemel kirjaoskus, arvutusoskus ja digitaalpädevus ja/või omandada laiemad oskused, teadmised ja pädevused.
- (5) Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes⁴¹ kutsutakse liikmesriike üles toetama algtaseme digioskuste arendamist ning laiendama ja parandama digipädevust kõikides elanikkonna rühmades.
- (6) Nõukogu 10. märtsi 2014. aasta soovitus praktika kvaliteediraamistiku kohta⁴² antakse suunised kvaliteetsete praktikakohtade pakkumiseks ja see sisaldab eelkõige õpitava sisu, töötingimuste ning finantstingimuste ja värbamistavade läbipaistvusega seotud kvaliteedielemente.
- (7) Nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitus kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta⁴³ on määratletud 14 põhikriteeriumi, mida liikmesriigid ja sidusrühmad peaksid kasutama kvaliteetse ja tulemusliku õpipoisiõppe väljaarendamiseks, et tagada nii õpipoiste tööalaste oskuste arendamine kui ka isiklik areng.
- (8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. detsembri 2019. aasta määrusega (EL) 2019/1700⁴⁴ luuakse ühine raamistik seitsme varem sõltumatu andmekogumi jaoks, millest üks on ELi tööjõu-uuring. Euroopa integreeritud sotsiaalstatistika annab kogu ELi kohta detailsemad võrdlusandmed, mis võimaldavad paremini mõista noorte teed koolist tööellu, pakkudes täpsemat ülevaadet nende õpi- ja töökogemusest, aga ka nende isikliku taustaga seonduvast.
- (9) Euroopa Ülemkogu kutsub oma 15. detsembri 2016. aasta järeldustes üles noortegarantiid jätkama. Oma 15. juuni 2017. aasta järeldustes kinnitab nõukogu taas, et noorte töötuse ja mitteaktiivsusega võitlemine on endiselt poliitiline prioriteet, nimetab noortegarantiid ja noorte tööhõive algatust tugevateks struktuursete reformide ja poliitika uuendamise hooandjateks ning juhib tähelepanu, et mittetöötavate ja mitteõppivate noorteni jõudmine eeldab riiklike ametiasutuste tugevaid ja järjekindlaid jõupingutusi ning valdkondadevahelist koostööd.
- (10) Euroopa Parlamendi 18. jaanuari 2018. aasta resolutsioonis „Noorte tööhõive algatuse elluviimise kohta liikmesriikides“ soovitatakse liikmesriikidel luua kõigi NEET-noorteni jõudmiseks sobivaid ja kohandatud teavitusmeetodeid ning kasutama integreeritud lähenemisviisi, et pakkuda individuaalsemat abi ja teenuseid, mis toetaksid mitmesuguste takistustega silmitsi seisvaid noori. Euroopa Parlament rõhutab vajadust parandada noorte tööhõive algatuse ja noortegarantii raames pakutava kvaliteeti ning kutsub üles edasisele arutelule toetuskõlbliku vanuserühma üle.

⁴⁰ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1–6.

⁴¹ ELT C 189, 4.6.2018, lk 1–13.

⁴² ELT C 88, 27.3.2014, lk 1–4.

⁴³ ELT C 153, 2.5.2018, lk 1–6.

⁴⁴ ELT L 261I, 14.10.2019.

- (11) Euroopa roheline kokkulepe⁴⁵ on ELi uus majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on muuta EL õiglaseks ja jõukaks, nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks, kus 2050. aastaks ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet ja kus majanduskasv on ressursikasutusest lahutatud.
- (12) Et aidata korvata COVID-19 pandeemia põhjustatud majanduslikku ja sotsiaalset kahju, käivitada Euroopa majanduse taastamine ning kaitsta ja luua töökohti, on Euroopa Komisjon välja pakkunud ulatusliku Euroopa taastekava ja taasterahastu „Next Generation EU“, mille aluseks on ELi eelarve kogu potentsiaali ärakasutamine⁴⁶. Need vahendid on hädavajalikud, et toetada muude valdkondade hulgas ka lühiajalisi tööhõivemeetmeid, sealhulgas noorte tööhõive meetmeid, ning investeringuid tööturu ning sotsiaal-, haridus- ja koolitussüsteemidega seotud pikemaajalistesse poliitikareformidesse.
- (13) Eelmise majanduslanguse ajal (2013. aastal) oli noorte (15–24) töötus ELis 24,4 % ja ulatus mõnes liikmesriigis üle 50 % ning NEET-noori vanuses 15–24 oli 6,5 miljonit. Sellele reageerimiseks võttis nõukogu 2013. aasta aprillis vastu soovitusel luua noortegarantii⁴⁷ – ulatuslik kooskõlastatud aktiivse tööturupoliitika meede ELi tasandil.
- (14) COVID-19 pandeemia on paisanud ELi enneolematusse majanduslangusse, mis tõenäoliselt toob tagasi tähelepanuväärselt kõrge noorte töötuse ja NEET-noorte määra. Prognooside kohaselt kahaneb ELi majandus 2020. aastal 7,4 % võrra, mis on liidu ajaloo sügavaim majanduslangus ja põhjustab enim kahju tööturul juba varem ebakindlas olukorras olnud noortele, samas kui sel ajal tööturule sisenejatel on raskem endale esimest töökohta leida. Seetõttu on praegust kriisi silmas pidades tarvis noortegarantiid tugevdada.
- (15) Noortel võib olla tööturul raskusi, kuna nende elus on üleminekuajad ning nende töökogemus on vähene või puudub sootuks. Nagu eelmised majanduslangused näitavad, kannatavad noored neis rohkem kui vanemad ja kogenumad töötajad. Eelmise kriisi ajal kasvas noorte tööpuudus 2008. aasta 16,0 %-lt 2013. aastal tipptaseme ehk 24,4 %-ni. Lisaks sellele muutuvad suurema tõenäosusega mitteaktiivseteks noored naised, kellel on hoolduskohustused (laste või ülalpeetavate täiskasvanute eest hoolitsemine, aga ka muud isiklikud või perekondlikud kohustused). Noorte naiste hulgas on hoolduskohustused mitteaktiivsuse põhjuseks viis korda sagedamini kui noorte meeste puhul. See võib viia suurema soolise tööhõivelõheni, millel on naiste jaoks elukestvad tagajärjed.
- (16) Noorte töötus and mitteaktiivsus võib kaasa tuua pöördumatu kahju, sealhulgas tuleviku töötusrisi suurenemise, tulevikus teenitava tulu vähenemise, inimkapitali raiskamise ning vaesuse põlvkondadevahelise ülekandumise. Need väljenduvad isiklike probleemidena ning tekitavad otsesest ja kaudset kahju kogu ühiskonnale. Pealegi suurendavad need piirkondade vahelist ebavõrdsust, näiteks ei pruugi noortel olla maapiirkondades või kaugemates piirkondades võimalust jätkusuutlikult tööturule siseneda ning nad püüavad leida võimalusi mujalt.

⁴⁵ COM/2019/640 final.

⁴⁶ COM(2020) 441 final/2; COM (2020) 456 final; COM (2020) 442 final.

⁴⁷ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1–6.

- (17) Tootmise ja teenuste automatiseerimine ja digitaliseerimine ning muud käimasolevad arengud kujundavad üha enam ümber ka tööelu. Noored on ülesindatud mittestandardsetel töökohtadel, näiteks platvormi- ja juhutöödel, kus pakutav sotsiaalne kaitse ei pruugi olla piisav. Noortel on teistest suurem risk kaotada töö automatiseerimise tõttu, kuna enamasti on algtaseme töökohtadel rohkem ülesandeid, mida saab automatiseerida. Samal ajal loob digitehnoloogia uusi töökohti ning suurendab paljudes majandussektorites nõudlust digipöördeks vajalike oskuste järgi.
- (18) Tänaused investeeringud noorte eurooplaste inimkapitali aitavad muuta Euroopa sotsiaalsed turumajandused tulevikukindlaks, et tulla toime demograafiliste muutustega, ent kasutada samas ära kõiki digiajastu võimalusi ja töökohtade lisandumist rohemajanduses. Liit võidaks aktiivse, innovatiivse ja kvalifitseeritud tööjõu loodud hüvedest ning väldiks samas äärmiselt suuri kulutusi, mida põhjustab noorte inimeste kõrvalejäämine tööturust, haridusest ja koolitusest.
- (19) Tugevdatud noortegarantii võib aidata suurendada noorte tööhõivet pandeemia majanduslikust mõjust taastumise ajal ning aidata kasutada digi- ja rohepöördest tulenevaid võimalusi. See võib aidata vähendada tugeva majanduslanguse negatiivseid püsimojusid, julgustades ettevõtjaid palkama töötuid noori ning pakkudes koolitust, tänu millele on töötuid ja mitteaktiivseid noori lihtsam vabadele töökohtadele sobitada.
- (20) Tugevdatud noortegarantii peaks tagama, et kõik noored saaksid kvaliteetse töö-, õpingute jätkamise, õpipoisiõppe või praktikapakkumise nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või haridussüsteemist lahkumist. Et nimetatud eesmärki täita, tuleks noortegarantiiga luua noortele kriisi ajal võimalus stabiilseks tööturule lõimumiseks ning kaasata ja aktiveerida rohkem eri taustaga mitteaktiivseid noori, tagades, et keegi ei jää kõrvale. See peaks püüdma aidata noortel omandada töökogemusi ning arendada muutuvast töömaailmas vajalikke õigeid oskusi, eriti rohe- ja digipöörde kontekstis vajaminevaid oskusi. Siinkohal võib olulist rolli mängida õpipoisiõpe. Õpipoisiõpete saadavust ja kvaliteeti on vaja parandada, et suurendada nende rolli taastumisetapil. Õpipoisiõpe valmistab noori ette ametiteks, mille järgi on suur nõudlus, rajades neile seega ka kohalikul tasandil teed stabiilseks tööturule lõimumiseks.
- (21) Nõukogu 2013. aasta soovitusel noortegarantii loomise kohta võtsid liikmesriigid kohustuse tagada, et kõik alla 25-aastased noored saaksid kvaliteetse töökoha, õpingute jätkamise, õpipoisi- või praktikakoha pakkumise nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või formaalharidussüsteemist lahkumist. Laiendades vanusevahemikku noortele vanuses 25–29 võetakse arvesse asjaolu, et koolist tööle siirdumine ja jätkusuutlik tööturule lõimumine võtab töö iseloomu ja nõutavate tööoskuste muutumise tõttu kauem aega, ning tunnustatakse, et COVID-19 pandeemiast põhjustatud majanduslanguse ajal jääb senisest suurem osa 25–29-aastastest töötuks ning vajab toetust. Ühtlasi on see kooskõlas liikmesriikide noortele suunatud meetmete ja programmidega, mis üldjuhul hõlmavad noori vanuses 15–29.
- (22) NEET-noored on heterogeenne rühm. Mõne noore puhul võib tööst ja õppimisest kõrvalejäämine olla mitmete sügavale juurdunud ebasoodsate tegurite väljendus ja peegeldada pikemaajalist ühiskonnast võõrdumist. Mõni noor on eriti haavatav näiteks puuduliku hariduse või väljaõppe tõttu, tihti on noorte haavatavuse põhjuseks osaline sotsiaalkaitse, piiratud juurdepääs rahalistele vahenditele, ebakindlad töötingimused

või see, et nad kannatavad diskrimineerimise all. Teisalt võidakse NEET-noorte hulka sattuda ka ajutiselt, sel juhul on noorte tööturule sisenemise takistused kergemat laadi ja neil puuduvad olemuslikud nõrkused (nt kõrgelt kvalifitseeritud noored või need, kel juba on piisav ja endiselt asjakohane töökogemus). Tugevdatud noortegarantii raames tuleks tunnustada, et osa NEET-noori võib vajada kergemat lähenemisviisi, samas kui teistel haavatavamatel NEET-noortel võib tõenäoliselt tarvis olla intensiivsemaid, pikaajalisemaid ja mitmekülgsemaid meetmeid, et vältida ebaproportsionaalselt negatiivset mõju haavatavatele noortele.

- (23) Kogu ELis ei omanda rohkem kui viiendik noortest baastasemel digioskusi, kusjuures vähem haritud noortel on digioskused ebapiisavad üle kolme korra suurema tõenäosusega, kui nende kõrgema haridusega eakaaslastel⁴⁸. Kuna COVID-19 kriisist taastumine kiirendab digipööret, hakkab digioskuste lõhe üha enam määrama noorte tööalast konkurentsivõimet ning võimet kasutada ära digipöördega kaasnevaid võimalusi. Oskuste täiendamine suunatud viisil aitab noortel reageerida kasvavale digioskuste nõudlusele.
- (24) Tugevdatud noortegarantii üheks osaks peaks esimeses etapis olema ettevalmistav koolitus, mis eelneb pakkumise vastuvõtmisele ja on suunatud konkreetsetele valdkondadele, näiteks digi- või rohevaldkonna oskustele. Selline praktiline koolitus võib olla tugev täismahus kutseõppe alustamiseks, tutvustada tööelu või olla täienduseks enne noortegarantii pakkumise saamist omandatud haridusele või töökogemusele. Kuna see ettevalmistav koolitus on lühiajaline ja informaalne ning ei peaks pikendama neljakuulist ettevalmistusetappi, siis on see pakkumisest eraldiseisev.
- (25) Kvaliteetsete töö- ning koolitus-, õpipoisiõppe- ja praktikavõimaluste loomiseks on äärmiselt oluline tõhus koordineerimine ja partnerlus valdkondade (tööhõive, haridus, noored, sotsiaalküsimused jne) vahel. Lõimitud teenused (nt universaalteenused või muud teenusmudelid) tagavad lihtsama juurdepääsu teenustele ja hüvitistele ning nende kaudu on lihtsam pakkuda kohandatud, paindlikke ja vajadustele vastavaid lahendusi mitmetahuliste probleemidega noortele. Lõimitud teenused eeldavad töökultuuri muutust, noorte seadmist meetmete keskpunkti ning haldusliku kapseldumise lõpetamist.
- (26) Tugevdatud noortegarantii rakendamiseks tuleks luua toetusmeetmeid hõlmav kava, mida kohandatakse vastavalt riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele oludele. Kavades tuleks arvesse võtta liikmesriikide erinevusi noorte töötuse ja mitteaktiivsuse, institutsionaalse korralduse ja tööturul osalejate suutlikkuse alal. Samuti tuleks kavades arvesse võtta liikmesriikide eelarvete erinevusi ja finantspiirangutega vahendite eraldamisel, samuti tuleks neid pidevalt jälgida ja täiustada.
- (27) Toetusmeetmeid saab rahastada liidu vahenditest. Noorte tööhõive algatus 2014–2020 (ELi toetus ligi 9 miljardit eurot) koos Euroopa Sotsiaalfondi täiendavate investeeringutega on olnud põhiline noortegarantii rakendamist toetav ELi rahastamisvahend. Osana Euroopa taastekavast ja rahastamisvahendist „Next Generation EU“ saadakse noorte tööhõive meetmete jaoks täiendavaid ELi rahalisi vahendeid taastus- ja vastupidavusrahastust ning REACT-EU algatuse raames. Neid

⁴⁸ Digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeksi (DESI) 2019. aasta keskmised. Arvnäitajad on esitatud vanusevahemiku 16–29 kohta.

jõupingutusi täiendab eelarveperioodil 2021–2027 Euroopa Sotsiaalfond+ mille kaudu toetatakse kõiki tugevdatud noortegarantii tööhõive-, haridus- ja koolitusmeetmeid,

SOOVITAB LIIKMESRIIKIDEL

- (1) tagada, et kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba 4. põhimõttega saavad kõik alla 30-aastased noored hiljemalt nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või formaalharidussüsteemist lahkumist kvaliteetse tööpakkumise, haridustee jätkamise võimaluse, õpipoisi- või praktikakoha.

Noortegarantii pakkumine noorele peaks algama sellest, et noor võtab end noortegarantii pakkuja juures arvele.

Noortegarantii kavad peaksid põhinema järgmistel suunistel, mis jagunevad nelja etapi vahel (kaardistamine, teavitustegevus, ettevalmistamine ja pakkumine), lähtuma riiklikest, piirkondlikest ja kohalikest oludest ning pöörama tähelepanu sihtrühma kuuluvate noorte soole ja erinevustele.

Kaardistamine

Sihtrühma, saadaolevate teenuste ja vajalike oskuste kindlakstegemine

- (2) tugevdada kaardistamissüsteeme, et saada põhjalikum ülevaade NEET-noorte eripäradest, sealhulgas majanduslangusest negatiivselt mõjutatud ajutistest NEET-noortest ning pikemaajalistest NEET-noortest, kes võivad kuuluda haavatavatesse rühmadesse;
- (3) kaardistada eri toetusvajadustest lähtuvalt osutatavad teenused, kasutades tööturul nõutavate oskuste kindlakstegemiseks kohalikke prognoose (nt suurandmetel põhinev tööturuteave), pöörates erilist tähelepanu piirkonna tööturu eripäradele ning takistustele, millega seisavad silmitsi maapiirkondades, kaugemates piirkondades ja ebasoodsate oludega linnaosades elavad noored;

Ennetusvõimaluste loomine seire ja varajase hoiatamise süsteemide abil

- (4) tugevdada varajase hoiatamise süsteeme ja seirevõimekust, et leida neid, kellel on oht kujuneda NEET-nooreks, toetades samas haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumise ennetamist (nt paindlikumate õppevormide ja tööloppimise laiendamise kaudu) koostöös haridussektori, lapsevanemate ja kohalike kogukondadega ning kaasates noorsoopoliitika-, sotsiaal- ja tööhõiveteenuseid;

Teavitustegevus

Teadlikkuse suurendamine ja teabelevi suunamine

- (5) võtta kasutusele moodsad, noortesõbralikud ja lokaalsed infokanalid, et suurendada nii ajutiste kui ka pikaajaliste NEET-noorte teadlikkust nii veebipõhiste vahenditega kui ka muul viisil, tagades samas noorte ning kohalike noorteorganisatsioonide osalemise;
- (6) kasutada noortegarantiiga seotud kogu teabelevi puhul äratuntavat visuaalset stiili, mis võimaluse korral põhineb komisjoni avaldatud suunistel, tagades ühtlasi

juurdepääsu lihtsalt arusaadavale teabele kõikide saadaolevate toetuseliikide kohta, näiteks konkreetse riigi keel(t)es ühtse veebiportaali kaudu;

Haavatavate rühmade aktiivsem teavitamine

- (7) keskenduda rohkem pikaajalistele (nt haavatavatesse rühmadesse kuuluvatele, sealhulgas puudega) NEET-noortele, pälvida nende usaldus vastavalt koolitatud vahendajate abiga ja täiendavate strateegiatega nagu noorsootöö, noorte „saadikud“ ning koostöö (eri rühmadesse kuuluvate) noortega suhtlevate partneritega. Kaaluda, kas eriti raskesti leitavate noorte puhul tuleks meetmed koordineerida huvitiste andmisega ja kasutada mobiilseid üksusi;

Ettevalmistamine

Profileerimisvahendite kasutamine individuaalsete tegevuskavade väljatöötamiseks

- (8) täiustada profileerimis- ja seirevahendeid ja -tavasid, et need vastaksid noorte vajadustele ja neile suunatud pakkumistele, kasutades selleks mitmemõõtmelist sootundlikku profileerimist ja seiret, mis võtab arvesse noore eelistusi ja motivatsiooni, takistusi ja ebasoodsaid asjaolusid ning töötuse või mitteaktiivsuse põhjuseid;
- (9) tagada, et noortegarantii pakkujatel oleks piisavalt võimekad töötajad, sealhulgas profileerimis- ja seirevahendite haldamist ja täiustamist oskavad töötajad ning personaalseid vajadusi ja pakkumisi arvesse võtvate individuaalsete tegevuskavade koostamise juhendajad;

Nõustamine, juhendamine ja mentorlus

- (10) tõhustada ettevalmistusetappi väljaõppinud nõustajate poolse personaalse nõustamise, juhendamise ja mentorlusega, mis vastab konkreetse isiku vajadustele ning võtab arvesse soolisi eelarvamusi ja muud liiki diskrimineerimist. Valmistada NEET-noori ette töö olemuse muutumiseks, näiteks karjäärinõustamise või ettevõtlikkuse toetamise abil, kasutades pikemaajaliste NEET-noorte puhul ka üks-ühele tugiteenuseid, motiveerimist, selgitustööd ja/või kaaslaste poolset toetust;
- (11) võimaldada holistilisemat lähenemist nõustamisele, juhendamisele ja mentorlusele, suunates noori partnerite juurde (nt haridus- ja koolitusasutused, sotsiaalpartnerid, noorteorganisatsioonid ning tuge pakkuvad noorsootöö- ja sotsiaalteenused), kes saavad aidata neil ületada tööturule sisenemise takistusi;

Ettevalmistav koolitus digioskuste parandamiseks

- (12) hinnata kõikide end noortegarantiiis osalemiseks arvele võtnud noorte digioskusi, kasutades selleks Euroopa kodanike digipädevuse raamistikku ja saadaolevaid (enese)hindamisvahendeid ning tagades, et leitud puudustest lähtuvalt pakutakse kõikidele noortele nende digipädevuse parandamiseks sihtotstarbelist ettevalmistavat koolitust;
- (13) kindlustada ettevalmistava koolituse (mitteformaalsete, informaalsete) õpitulemuste valideerimine ja tunnustamine, kasutades selleks haridus- ja koolitussüsteemidesse lõimitud valideerimislahendusi, Europassi ja teisi olemasolevaid töövahendeid ning

mikro-kvalifikatsioonitunnistusi, mis võimaldavad koguda õpitulemusi moodulipõhisemalt;

Muude oluliste oskuste hindamine, täiustamine ja valideerimine

- (14) tagada, et ettevalmistusetapp soodustab oskuste täiendamist ja ümberõpet suunaga rohelistele oskustele, ettevõtlusoskustele ja karjäärijuhtimisoskustele, kasutades olemasolevaid pädevusraamistikke, (enese)hindamisvahendeid ja valideerimisvahendeid, et aidata noortel ära kasutada kasvavate sektorite pakutavaid võimalusi ja valmistada neid ette muutuva tööturu vajadusteks;

Pakkumine

Toimivad tööhõive- ja ettevõtjana alustamise stiimulid majanduslanguse ajal

- (15) kasutada suunatud ja läbimõeldud tööhõivestiimuleid – näiteks palgatoetusi, töölevõtupreemiaid, sotsiaalkindlustusmaksete vähendamist, maksusoodustusi või puudetoetusi – ning ettevõtjana alustamise stiimuleid, et luua kvaliteetsed võimalused noorte jätkusuutlikuks lõimimiseks tööturule;

Pakkumise kooskõlastamine kehtivate standarditega, et tagada kvaliteet ja võrdsed võimalused

- (16) viia tööpakkumised kooskõlla Euroopa sotsiaalõiguste samba asjaomaste põhimõtetega, tagades õiguse õiglasele ja võrdsele kohtlemisele seoses töötingimustega, juurdepääsu sotsiaalkaitsele ja koolitusele, katseagade mõistliku pikkuse ning keelates ebatüüpiliste töölepingute kuritarvitamise;
- (17) lihtsustada noorte hariduse ja koolituse taasalustamist, mitmekesistades haridustee jätkamise võimalusi (nt paindlike õppevormide, tööõppimise, üleminekuprogrammide ja teise võimaluse programmide abil), tagades mitteformaalse ja informaalset õppimist valideerimise;
- (18) suurendada õpipoisiõppe toetamist ja tagada, et pakkumised vastaksid kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistikus ette nähtud miinimumstandarditele;
- (19) tagada, et pakutavad praktikakohad vastaksid praktika kvaliteediraamistikus ette nähtud miinimumstandarditele;

Töölesuunamise järgse toetuse ja rakendamise tagasiside pakkumine

- (20) laiendada töölesuunamise järgset pidevat toetust, et vajadusel kohandada individuaalseid tegevuskavasid, kasutades pakkumiste kvaliteedis veendumiseks töölesuunamise järgset tagasisidet;

Läbivad toetusvahendid

Partnerluste kasutamine

- (21) tugevdada kõikidel valitsemistasanditel partnerlusi noortegarantii pakkujate ja asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas tööandjate, haridus- ja koolitusasutuste, sotsiaalpartnerite, noorsootöö, solidaarsus- ja ühiskondliku tegevuse,

noorteorganisatsioonide ning teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel; vormistada noortegarantii pakkujate ja muude sotsiaalteenuste (nt lastehoiu-, tervishoiu-, sotsiaaleluruumide ja interneti juurdepääsuteenused) osutajate koostööprotokollid;

- (22) edendada nn ühe ukse süsteemide, ühise juhtumikorralduse, valdkonnaüleste rühmade ja muude integreeritud teenusemodelite edasiarendamist, mis tugevdavad partnerlusi ja on noortele ühtseks kontaktpunktiks;

Andmete kogumise ja süsteemide seire täiustamine

- (23) suurendada jõupingutusi paremate seireandmete saamiseks, tugevdades selleks süsteeme, mis võimaldavad jälgida noori pärast pakkumise vastuvõtmist ja ka pärast pakkumise lõppu, et teha pikaajalise jätkusuutliku tööturule lõimumise seiret;
- (24) julgustada isikuandmete kaitse reegleid austavat jälgimis-, profileerimis- ja seireandmete laiemat jagamist noortegarantii partnerite vahel, et täiustada toetusi, kusjuures eriti oluline on see haavatavatele NEET-noortele suunatud sekkumiste puhul;

Rahaliste vahendite täielik ja optimaalne kasutamine

- (25) eraldada riikides piisavad vahendid tugevdatud noortegarantiiga hõlmatud poliitikameetmete rakendamiseks, tagades nende hea suunamise vastavalt iga noore individuaalsetele vajadustele;
- (26) kasutada täielikult ja optimaalselt ELi ühtekuuluvuspoliitika praegusi vahendeid, eriti noorte tööhõive algatuse, ESFi ja ERFi (2014–2020), vahendeid ning võtta kasutusele REACT-EU, ESF+ ja ERFi (2021–2027) raames pakutavad märkimisväärsed rahalised lisavahendid, et toetada noorte tööhõivet, vältida noorte töötust ja mitteaktiivsust ning teha vajalikud poliitilised reformid;
- (27) kasutada täielikult ära võimalused riikliku rahastamise täiendamiseks teistest ELi rahastamisallikatest, mis võivad toetada tugevdatud noortegarantii rakendamist ja mille hulka kuuluvad eelkõige taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend, ERF, EAFRD, InvestEU, Varjupaiga- ja Rändefond, programm Erasmus+ ning tehnilise toetuse vahend;

KIIDAB HEAKS KOMISJONI KAVATSUSE:

Andmete kogumise ja süsteemide seire täiustamine

- (28) jätkata noortegarantii kavade kvantitatiivset seiret ühiselt kokkulepitud näitajate raamistiku alusel, tehes vajadusel käesolevast nõukogu soovitusest lähtuvaid kohandamisettepanekuid;
- (29) suurendada alates 2022. aastast NEET-noorte sihtrühma hindamise detailsust, kasutades ära määrusest (EL) 2019/1700 tulenevaid ELi tööjõu-uuringu täiustusi;

Rakendamise jälgimine

- (30) jälgida noortegarantii kavade rakendamise vastavust käesolevale soovitusel, kasutades selleks tööhõivekomitee mitmepoolset järelevalvet Euroopa poolaasta raames;
- (31) suhelda liikmesriikidega regulaarselt Euroopa poolaasta raames, et tagada noorte tööhõive poliitikasse ja programmidesse tehtavate jooksvate riiklike investeeringute seire; anda liikmesriikidele vajaduse korral riigipõhiseid soovitusi;
- (32) esitada tööhõivekomiteele regulaarselt aruandeid noortegarantii kavade rakendamise ja tulemustega seotud arengute kohta;

Teadlikkuse suurendamine ja teabelevi suunamine

- (33) suurendada toetust liikmesriikide teadlikkuse suurendamise meetmetele ja teavitustegevusele ning laiendada tulemuste ja heade tavade näidete levitamist liikmesriikides.

Nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitus noortegarantii loomise kohta asendatakse.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*